

ПРИЙНЯТО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2019-Й РІК. ЯКІ ЦИФРИ І ТRENДИ ДЛЯ МІСТА ПОЛТАВИ?

В останні роки у зведеному бюджеті держави постійно зростала частка місцевих бюджетів на базовому, районному та регіональному рівнях адміністративно-територіального устрою. Нормативно-правовими актами України визначено **цільовий показник питомої ваги місцевих бюджетів у зведеному бюджеті держави на рівні 65% до 2020-го року**. Такий тренд можливий у першу чергу шляхом змін коефіцієнтів розподілу загальнодержавних податків між державним та місцевими бюджетами на користь останніх. Проте, відповідно до Урядових прогнозів, у 2019-му році частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті країни становитиме 51%¹.

Розпорядники коштів місцевих бюджетів виконують як власні (самоврядні), так і делеговані повноваження, визначені пунктами "а" та "б" статті 27 Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР "Про місцеве самоврядування в Україні". Отримуючи на виконання делегованих повноважень цільові трансферти з Державного бюджету України, або з бюджету іншого рівня, тим не менше розпорядники коштів місцевих бюджетів зобов'язані використовувати ці кошти в межах визначеного строку, або повертати їх. Багато експертів вважають, що основними функціями фінансової системи є платіжна, кредитна, розрахункова, клірингова та накопичення. Зрозуміло, що функція накопичення при виконанні делегованих повноважень є відсутньою.

При збільшенні питомої ваги місцевих бюджетів на виконання власних (самоврядних) повноважень зростає і потенціал заможного існування як територіальних громад, так і адміністративних одиниць на районному та регіональному рівнях, що можуть накопичувати публічні фінансові ресурси на депозитах. Бюджетним кодексом України встановлені показники для розрахунків горизонтального вирівнювання між адміністративно-територіальними утвореннями та реверсних дотацій.

Звичайно ж, зростання питомої ваги місцевих бюджетів у зведеному бюджеті повинне супроводжуватись належним державним фінансовим контролем, що проводиться відповідно до Закону України від 26.01.1993 р. № 2939-ХІІ "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю".

Місцеві запозичення здійснюються з метою фінансування бюджету розвитку місцевих бюджетів, тобто переважно капітальних видатків. Відповідно до нової редакції частини 4 статті 74 Бюджетного кодексу України, "державна не несе відповідальності за борговими зобов'язаннями ... обласних рад і територіальних громад".

Що стосується трансферних коштів, то у Державному бюджеті України на 2019-й рік визначились освітня та медична субвенції, базова та реверсна дотації:

¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/u-2019-roci-chastka-miscevih-byudzhativ-u-zvedenomu-byudzheti-krayini-maye-sklasti-51-gennadij-zubko>.

Код бюджету	Місцевий бюджет адміністративно-територіальної одиниці	Міжбюджетні трансферти, тис. грн.			
		з державного бюджету місцевим бюджетам			з місцевих бюджетів державному бюджету
		Освітня субвенція	Медична субвенція	Базова дотація	Реверсна дотація
16201100000	Бюджет м. Полтава	333 770,3	52 655,8		193 547,5
	Усього в Полтавській області:	2 448 650,9	1 074 628,8	70 854,4	523 673,4

Джерело: Джерело: ЗУ Про Державний бюджет України на 2019-й рік.

Проте дослідити динаміку щодо зазначених трансфертів можна лише у порівнянні з минулими роками.

	Бюджет міста Полтави прогноз	Бюджет міста Полтави Звіт
Освітня (код 41033900) субвенція		
31.12.2019 пр. + звіт	333 770 300	
31.12.2018 пр. + звіт	274 572 800	
01.10.2018 звіт		210 048 200
01.07.2018 звіт		169 136 900
01.04.2018 звіт		63 426 300
31.12.2017 пр. + звіт	252 327 400	252 327 400
31.12.2016 пр.	205 794 600	208 139 600
31.12.2015 пр. + звіт	191 635 700	200 406 100

Джерело: звіти про виконання Полтавського міського бюджету, ЗУ Про Державний бюджет України на 2019-й рік.

З 2,449 млрд. грн. освітньої субвенції, яка заплановано надійде у 2019-му році розпорядникам коштів у Полтавській області, бл. 0,334 млрд. грн. буде спрямовано до Полтавського міського бюджету, що становить +21,6% до планових показників на 2016-й рік.

	Бюджет міста Полтави прогноз	Бюджет міста Полтави Звіт
Медична (код 41034200) субвенція		
31.12.2019 пр. + звіт	52 655 800	
31.12.2018 пр. + звіт	232 320 700	
01.10.2018 звіт		183 959 500
01.07.2018 звіт		135 598 300
01.04.2018 звіт		67 799 200
31.12.2017 пр. + звіт	245 344 000	245 344 000
31.12.2016 пр.	194 259 600	199 069 938

Джерело: звіти про виконання Полтавського міського бюджету, ЗУ Про Державний бюджет України на 2019-й рік.

Після того як Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1101 було утворено Національну службу здоров'я України, деякі експерти стверджували, що на 2019-й рік не буде медичної субвенції. Проте Державний бюджет України на 2019-й рік визначив, що 1,075 млрд. грн. медичної субвенції надійде розпорядникам коштів у 2019-му році у Полтавську область, з яких близько 0,053 млрд. грн. буде спрямовано до Полтавського міського бюджету, що становить -77,3% до планових показників на 2016-й рік.

Статтею 99 Бюджетного кодексу України врегульовується горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, яке здійснюється з урахуванням таких параметрів:

1) кількість населення;

2) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1 частини першої статті 64 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період;

3) індекс податкоспроможності відповідного бюджету.

2. Індекс податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності зведеного бюджету міста обласного значення, району чи об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, порівняно з аналогічним середнім показником по всіх зведених бюджетах міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, в Україні у розрахунку на одну людину.

	Бюджет міста Полтави	Бюджет міста Полтави
	прогноз	звіт
Реверсна дотація		
31.12.2019 пр. + звіт	193 547 500	
31.12.2018 пр. + звіт	140 363 300	
01.10.2018 звіт		105 272 600
01.07.2018 звіт		70 181 900
01.04.2018 звіт		35 091 000
31.12.2017 пр.	98 428 500	98 428 500
31.12.2016 пр.	83 050 400	83 050 400
31.12.2015 пр. + звіт		74 161 100

Джерело: звіти про виконання Полтавського міського бюджету, ЗУ Про Державний бюджет України на 2019-й рік.

Відповідно до ч. 3. статті 99 Бюджетного кодексу України, “при здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного бюджету.

Якщо значення індексу:

в межах 0,9-1,1 - вирівнювання не здійснюється;

менше 0,9 - надається базова дотація відповідному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9;

більше 1,1 - передається реверсна дотація з відповідного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

З метою горизонтального вирівнювання на підставі показників індексів податкоспроможності та кількості населення з суб'єктів адміністративно-територіального устрою на території Полтавської області буде вилучено 0,524 млрд. грн. реверсної дотації. Найбільше вилучатиметься за реверсом до державного бюджету з бюджету міста Полтава: 0,193 млрд. грн., які ймовірно є надлишковим податком на доходи фізичних осіб з точки зору застосування статті 99 Бюджетного кодексу України.

Більше прямих цифр для Полтавського міського бюджету немає.

Що стосується надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення та квартирної плати, то з 2018-го року у Полтавській області фінансування почало проводитись як субвенція через Полтавський обласний бюджет. На 2019-й рік на такі пільги і житлові субсидії заплановано субвенцію з Державного бюджету України на суму **2 818 642,3 тис. грн.**, які швидше за все будуть розподілені на базовий та районний рівні адміністративно-територіального устрою. Якась пропорційна частка надійде спочатку до Полтавського міського бюджету, а адмініструвати пільги та субсидії будуть соціальні управління у Київському, Подільському та Шевченківському районах Полтави.

Розпорядником коштів субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та іншим категоріям на суму понад 2 млрд. грн. швидше за все стане Департамент соціального захисту населення Полтавської облдержадміністрації (ЄДРПОУ: 03195234) – місцевого органу виконавчої влади.

Також додатком 6 до Державного бюджету України на 2016-й рік передбачено субвенцію з державного бюджету (спеціального фонду):

Субвенція з державного бюджету (спеціального фонду) на:	тис. грн.
реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей".	421 374,0
фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.	965 895,0

Джерело: Джерело: ЗУ Про Державний бюджет України на 2018-й та 2019-й рік.

Зі спеціального фонду Державного бюджету України до Полтавського обласного бюджету заплановане надходження субвенції 965 895,0 тис. грн., яка пов'язана з тим, що Верховна Рада України прийняла Закон України від 17 листопада 2016 року № 1763-VIII, яким постановила:

“• I. Внести до Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 50-51, ст. 572) такі зміни:

•1. Доповнити статтею 24-2 такого змісту:

•"Стаття 24-2. Державний дорожній фонд

•... 4. Кошти державного дорожнього фонду, сформовані за рахунок джерел, визначених пунктом 1 частини другої цієї статті, розподіляються таким чином:

• 60 відсотків - за напрямками, визначеними пунктом 1, пунктом 3 (щодо автомобільних доріг загального користування державного значення) частини третьої цієї статті;

• 35 відсотків - за напрямками, визначеними пунктом 2, пунктом 3 (щодо автомобільних доріг загального користування місцевого значення) частини третьої цієї статті;

5 відсотків - за напрямком, визначеним пунктом 4 частини третьої цієї статті”.

Що це значить? За рахунок коштів Державного дорожнього фонду (2018):

60% (19 200 000 000 грн.) – повинно витратитись на будівництво доріг загального користування державного значення. А це 50 тисяч кілометрів доріг, які з 2018-го року у сфері управління Укравтодору, який стане головним розпорядником цих коштів. Це дороги міжнародного значення, національні, територіальні і регіональні. Це основні магістралі, які з'єднують області, кордони між собою, які є міжнародними транспортними коридорами.

35% (11 200 000 000 грн.) – повинно витратитись на автомобільні дороги загального користування місцевого значення - 120 тис. км доріг на рівень обласних державних адміністрацій. Тобто відповідальність за дороги місцевого значення - обласні та районні, покладено на голів обласних державних адміністрацій. Вони повинні створити структурні підрозділи, у сфері управління яких будуть ці дороги. Вони розпоряджатимуться цими дорогами, оголошуватимуть тендерні заявки, у яких братимуть участь постачальники державної та приватної форм власності.

5% (1 600 000 000 грн.) - повинно витратитись на безпеку дорожнього руху. Головний розпорядник коштів - Міністерство інфраструктури України.

З початку 2018-го року на баланс Департаменту будівництва, містобудування і архітектури та ЖКГ Полтавської облдержадміністрації перейшли дороги загального користування місцевого значення, що знаходились у розпорядженні Служби автомобільних доріг у Полтавській області. При департаменті Полтавської ОДА державне підприємство “Агентство місцевих доріг Полтавської області” (ЄДРПОУ: 41984916), засноване Полтавською обласною державною адміністрацією. Більшу частину субвенції у 2019-му році в сумі 2 818 642,3 тис. грн. швидше за все буде спрямовано на ДП “Агентство місцевих доріг Полтавської області”.

Проте у назві субвенції також фігурують вулиці і дороги комунальної власності у населених пунктах.

Також у Державному бюджеті України є багато загальнодержавних видатків та кредитування центральних органів виконавчої влади, що містять субвенції, розподіл яких між адміністративно-територіальними одиницями всередині Полтавської області не розкривається.

ЛЮБИЧ АНДРІЙ, ГОЛОВА ГО “ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ ТА ПРАВА”.

Institute_fl@institute.fl.org.